

פרפראות בפרשה

פנינים • חידות • חידושי תורה
לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

סיון התשפ"ו
מפסטר וישלח יהושע בן נון (יהושע ב)

בס"ד

פרשת שלח

עלון חידושי תורה ופרפראות על פרשת השבוע בענייניא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל

בפרשת שלח 119 פסוקים = **אחד חיד ומיוחד**

אחד יחיד ומיוחד אל נדרש לבר לבב שואל. בתרנייג מצות הקתינו – עטר וקישט אותנו ב-613 מצוות, שהן ככתר לראשנו. (רבי אביגדור קרא פראג הקצי"ט) בפרשה 3 מצוות, מתוכן 2 מצוות עשה ו-1 מצוות לא תעשה (ספר החינוך).
עשה: חלה ☑ ציצית. **לא תעשה:** שלא נתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים.

כל המקיים מצות חלה כאלו ביטל עבודה זרה. כי הנה ציוה הוא יתברך על חלה (במדבר טו כ) **ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה** וכן תרומה ובכורים להורות כי הוא יתברך ראשון. לאפוקי הטועים שהעולם קדמון ולכן מקיים מצות חלה להורות כי הוא יתברך ראשון מבטל ע"ז. וזה טעם דמברכי המוציא מהיכא דקדים בשולא. לכן שאל מנשה את רב אשי (סנהדרין קב:) **מהיכא פגית למישרא המוציא, אמר ליה: מהיכא דקרי בשולא.**

מצות חלה עיקרה בערב שבת כי יום הששי רומז לאלף הששי שיבוטלו כל העבודה זרה ומצות חלה מורה ביטול עבודה זרה כאמור. ועוד נטויות האשה לכפר על חוה שגרמה מיתה לאדם הראשון חלתו של עולם והיה ביום הששי. (דבש לפי מערכת ח)

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים. (יג כ)

שאלה – כיצד אמר להם משה רבינו להביא מפירות ארץ ישראל. ואמרו רז"ל (בב"ב צ:): **אין מוציאין פירות מארץ ישראל** – דברים שיש פה סני נפש, פגון: ינות, שמנים וסקלתות.

תשובה – הכוונה של משה רבינו כאן להביא פירות שאין בהם חיי נפש. ואע"ג שהביאו אשכול ענבים יש לומר דרק יין אסור לא ענבים. וכן מצינו (שם) שרבי יהודה בן בתירא מתיר ביון, מפני שמעט את התפילה. **ועוד** שהרי הטעם שאסור משום ישוב ארץ ישראל שלא תתבטל אבל בזמן שלקחו המרגלים הפירות לא היה עדיין ישוב בארץ ישראל. וכתב הש"ך (הו"מ רלא"א מ"ה) דמשה לא הביא הטור הך דינא דאסור להוציא פירות ארץ ישראל לחז"ל משום דבעו"ה אין מצוי רוב ישראל בארץ ישראל. אם כן כל שכן בזמן המרגלים היו שם לא היה בכלל ישוב ישראל. **ועוד** דכוונת משה רבינו היה אדרבה לקיים הישוב בארץ ישראל ע"י שיראו שפירותיה משובחים ויתאוו לדור בה ובכחאי גוונא מתירין הפוסקים. ובשו"ת דובב מישרים כתב שיותר למכור לחז"ל ספרים שנדפסו בישראל. אע"ג דברושלמי איתא לאסור משום שע"י שמוכר הספרים מרויחים ומתחזק הישוב בארץ. (פרדס שמאי) **יש מפרשים שכתבו** – שמשא לא ביקש מהם להביא את הפירות לישראל, אלא שיקחו מהם לאכול להשביע נפשם לסימן טוב שנמס לבבם. (עקידת יצחק)

ויבאו עד נחל אשכול ויקרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאיהו במוט בשנים ומן הרמנים ומן התאנים. (יג כד) פרש"י - שמונה נטלו אשכול, אחד נטל תאנה, ואחד רמון. יהושע וכלב לא נטלו אשכול וישקלו רבותינו משקל כל אחת ארבעים סאה, וגמירי טונא דמידלי אינש על פתחיה אינו אלא שליש משאוי כמשאוי שמסיעין אותו לקרים (סוטה לד). נמצא שהיה כל אחד מהן נושא משא ק"ך סאין.

אותה שעה עשה הקב"ה נס לתת להם כח זה של ק"ך סאין לרמוז להם עתה בכניסתם לארץ אשר נתן להם בעבור ישרו חקיו ותורתיו ינצרו (תהלים קה, מה) יהיה להם כח במעשיהם הטובים למתק כל הגבורות הקשות של ק"ך צרופי אלקים.

המרגלים הביאו שלשה מינין שהם ענבים תאנה רמון דראשי תיבות שלהם 'עתר' כי עתר דרכו להפך התבואה כמו שאמרו רבותנו ז"ל (ביבמות סד) למה נמשלה תפלתן של צדיקים פעתר אלא לומר לך מה עתר זה מקפץ התבואה פה תפלתן של צדיקים מהפכת מדת הדין למדת רחמים. ולכן הם שנתכוונו להפך הדברים מטובה לרעה לכך תתהפך עליהם ולכך נרמוז שלשה אלה בעת. (בן יהודה שם)

והוא רמז בפסוק **ויקרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד** בגימטריא אשכול זה היה משאוי תתק"ס סאין. (1827 עם הכולל)

מה הטעם שנזדמן להם משוי תתק"ס סאין – לפי שלילית במחלת גימטריא תתק"ס. רמז דשטן רקד ביניהם ונתלבשו בטומאה.

כתב הראשית חכמה כי השונה משניות מבטל היצר הרע לפי סגולת משניות להרוג יצה"ר. והנה מתניתין בגימטריא תתק"ס וע"י קריאת מתניתין יבטלו. והנה במקוה תתק"ס לוגין לעזר ולהועיל להיטהר מהנוכר. ולכך אפשר דישב משה רבינו ע"ה מ' יום ללמוד תורה דיש במ' יום תתק"ס שעות לבטל הנזכר. (פני דוד) ואמרו בירושלמי **בריה בטילה בתתק"ס לוגין** והאדם אשר חטא. וכאשר יתחרט ליכנס במקוה סוד מ מרובעת רמז לאימא קדישא ומתקפל בה פלג גו תלת כעובר בעמי אמו ומתבטל כמעט מצימיות בהתבטל ארבע בריה בטילה בו ונעשה כבריה חדשה. וכן ארבעים יום ימי רצון מר"ח אלול עד יוה"כ הן המה מקוה טהרה לישראל הלא המה תתק"ס שעות ומתהווין כבריה חדשה. (כמו שאמר רבי עקיבא אשכריים ישאל וכו' מקוה ישראל י-הנה וכו' משנה יומא ח ט) וענין הביטול בתתק"ס. כי הוא י"ו פעמים ששים כי כל בריה יש בה ד' יסודות וכל יסוד כלול מכולם הרי י"ו יסודות ע"כ צריכין י"ו פעמים ששים. וזה ג"כ במילוי שופ"ר בגימ' תתק"ס. הנה תתק"ס הוא כנ"ל. (בני יששכר תשרי ג)

וישבו מתור הארץ מפני ארבעים יום. (יג כה) פרש"י - שגלוי לפני הקדוש ברוך הוא שגזר עליהם יום לשנה, קצר לפניהם את הדרך.

ובמדרש - שגלוי היה לפני הקדוש ברוך הוא, שהן באין ואומרים לשון הרע וגזרו על אותו הדור שנים של צרה, **יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה** (יד ל), וקפץ הקב"ה לפניהם את הדרך. (תנחומא שלח פרשה ח)

שאלה – אמרו רז"ל (סנהדרין צה) שלשה קפצה להם הארץ – אלעזר עבד אברהם, ועקב אבינו, ואבישי בן צרויה. אמאי לא קחשיב את המרגלים.

תשובה – לפי שרשעים היו לא קחשיב. (פנחס רזא) וגמרו במחשבתם להיות מרגלים ולהוציא דיבה. (מלבי"ם)

ויציאו דבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אקלת וישביה הוא. (יג לב) אמרו רז"ל (סנהדרין קט):

יעקב ביקש רחמים על עצמו, שגאמר (בראשית מטו) **בסדם אל תבא נפשי** – אל מרגלים. **בקהלם אל תחד כבודי** – זה ענת קרח.

שאלה – למה ייעקב מרגלים למשמעו ולוי דווקא. ועוד למה קרי למרגלים **בסדם** ולעדת קרח קרי **בקהלם**. **ועוד** מה ענין מרגלים לשבט לוי שהרי לא היה עם המרגלים משבט לוי ואם על שבט שמעון אמר קשה למה נקטו יותר משאר י' שבטים.

תשובה – לפי שמחלוקת שכל מגמתו הוא להפך השלום והסדר יפעל בכ' אופנים או בהסתר ע"י עצת הקושרים, או בגלוי ע"י הקהל בפומבי. במרגלים התנהגו בחטאם ע"י עצה רעה שהביאו להם הנשיאים שהוציאו דבה רעה על ארץ ישראל, אבל בעדת קרח חטאו ע"י מרידה בפומבי ובהקהל כל ענת ישראל. ובאופן הזה היו גם הב' חטאים שעליהם ענשם יעקב שמעון ולוי שבחמור בשכם היו המלחמה בפומבי כמו שאמר יעקב (בראשית לד) **להבאישני בישב הארץ בנעוני ובפרזי** ביוסף חטאו ע"י התנכלות עצה כדכתיב (שם לו) **וינתקלו אתו להמיתו** וזהו פירוש **בסדם** אלו מרגלים שהיה בהתנכלות, **בקהלם** זהו ענת קרח שהיה בפומבי. (ערוך לנר)

א"נ קבלה היה בידם שהמרגל משבט שמעון הוא היה בעל המעשה ביניהם. (חידושי אגדות) כלומר הוא הסית את כל האחרים.

א"נ לשון **בסדם** שייך במרגלים דוקא זה, והיו להם עצה ביחד איך יוציאו דבה, ולא היה זה אצל מעשה זמרי. ומכל מקום לא היו המרגלים לבד, דאם כן מה עניינו אל שמעון ולוי, רק ששמעון היה לו שני דברים; האחד במעשה זמרי, והשני מעשה מרגלים. לכך כתב **בסדם אל תבא נפשי**, כלומר כל עצתם שהיה להם – הן במעשה זמרי הן במעשה מרגלים – **אל תבא נפשי**. (גור אריה)

וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני י-הנה. (יד לו)

שאלה – הנה המרגלים חזרו בתשובה באמרם (דברים א מא) **חטאנו לי-הנה אנחנו נעלה ונלחמנו והתפללו שתשובתם תקבל** כאמרו (שם א מה) **ותשבנו ותבטלו לפני י-הנה**. מה הטעם שתשובתם לא נתקבלה. ואמרו חז"ל (סנהדרין קט): **מרגלים אין להם חלק לעולם הבא**. שגאמר: **נמתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה**. ונמתו – פעולם הנה, במגפה – לעולם הבא.

תשובה – מפני חילול ה' שעשו לא קיבל הקב"ה את תפלתם, [כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"א ה"ד) – אבל המחלל את השם, אע"פ שעשה תשובה, והגיע יום הכפורים והוא עומד בתשובתו ובאו עליו יסורין, אינו מתכפר לו כפרה גמורה עד שימות]. כדכתיב (שמות לב לד) **וביום סקדי ופקדתי עליהם חטאתם**. ועוד לפי שתשובתם לא היתה שלימה. (ספורנו)

וכתב השו"ע - אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם... ב"ז באלול מתו מוציא דבת הארץ. (בתשובות הרא"ש כלל י"ג סוף סימן כא, מובא ז' אלול). **כתב המג"א** - ואפשר דמסתמא שבו ולא זכו שתקבל תשובתם ולכן מתענים (ב"י) ובשל"ה כתב שהיו צדיקים. (או"ח תקפ)

וינעלו לעלות אל ראש ההר נארוך ברית י-הנה ומישה לא מישו מקרב המזנה. (יד מד)
שאלה - מה הטעם שכאן הקדים את הארון למשה, וכן אצל אוריה (ש"ב יא יא) ונאמר אוריה אל דוד הארון וישראל ויהודה ישבים בפסות, הקדים הארון לישראל ויהודה. ואילו אצל עלי הכהן כתוב (ש"א ד יד) **וגם שני בניו חפני ופניחס נארוך ה-להים נלקחה.** איחר לכתוב את בשורת הארון.
תשובה - לפי שבקלקלה מתחילין מן הקטן, לפיכך התחיל עם שני בניו. (מושב זקנים) בא הכתוב ללמד שלא היתה שכינה עמהם אלא עם הארון. (שבטי יה)

ראשית ערסותכם חלה תרימו תרומה פתומת גרן כן תרימו אתה. (טו כ)
אמרו רז"ל (כתובות כה). חובת הפרשת חלה היא דאורייתא [מן התורה]. **שהרי במשך שבע השנים שכיבשו ישראל את הארץ בימי יהושע ושבע השנים שחילקו אותה - נתחייבו בחלה, למרות שעדיין לא נתחייבו בתרומה.** דכתיב "בבואכם אל הארץ". אי "בבואכם", יכול משכנסו לה שנים ושלשה מרגלים - תלמוד לומר: "בבואכם". בביאת פולקם אמרתי, ולא בביאת מקצתכם.
שאלה - מה הטעם שהחמירה התורה בחלה יותר מבתרומה. שנתחייבו בחלה לשכנסו לארץ מיד, ולא נתחייבו במעשרות ובתרומה אלא לאחר ירשה וישיבה.

תשובה - משום דתרומות ומעשרות החיוב על הקרקע וכל זמן שלא כבשו לגמרי עדיין לא קנו הקרקע לגמרי לכך אין חייב בתרומות ומעשרות וכן שמיטה ויובלות החיוב הוא על הקרקע אבל חלה אין החיוב על הקרקע שהרי גם פירות חו"ל שנכנסו לארץ חייב בחלה מן התורה ולא בתרומות ומעשרות שחייב רק מדרבנן. כי הלישה מחייבת וכיון שנכנסו לארץ ולשו מיד נתחייבו כיון שכבר באו לארץ. (טעמא דקרא)
כלב היה בן שבעים ושמונה בכניסתו לארץ וכן שמונים וחמש לאחר הכיבוש ומכאן עולה שהכיבוש ארך שבע שנים. (ברכת אשר)

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. (טו לב)
אייתא במדרש (בר"ר יא ב) ויברך א-להים את יום השביעי ויקדש אתו (בראשית ב ג) רבי יצחק אמר: ברכו במן, וקדשו במקושש וברכו בעטיפה היינו ציציית. **שאלה** - איך נרמז בויברך ויקדש מקושש ועטיפה. ועוד מה שייכות יש לשני עניינים הללו בעטיפה אצל מקושש.
תשובה - יבואר ע"פ מה שאמרו ז"ל (ילקוט שלח רמז תשנ) מפני מה נסמכה פרשת ציציית למקושש? שאמר משה לפני הקב"ה, דלבעבור זה חטא המקושש, דבימות החול ישראל מלובשין בתפילין וזוכרין על ידם את השם יתברך ומורא שמים עליהן, אבל בשבת אין עליהם תפילין ואין להם דבר המזכיר. אמר לו הקב"ה: אני אתן לכם מצוה שנוהגת גם בשבת, וראיתם אתו וזכרתם את קל מצות י-הנה. ונמצא לפי זה, נתנה בו עניינים הללו מקושש ועטיפת ציציית, בזמן אחד. (כני יששכר שבתות מאמר ג אות ד)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. (טו לח)
שאלה - מה הטעם שנהגו כאשר טווים החוטים בטלית וצריך לקצרם שאין חותכים בסכין אלא נושכים.
תשובה - לפי ששינו במשנה (מדות ד ג) ששהבדל פוסל בגניעה, לפי ששהבדל נברא לקצר ימיו של אדם, והמזבח נברא להאריך ימיו של אדם; אינו בדין שינוף המקצר על המאריך. ואייתא בגמרא (שבת לב:) בעון ציצית בניו מתים כשהם קטנים. ואם כן הציציית נבראו להאריך ימיו של האדם ואינו בדין שיונף המקצר ולכן אין חותכים בסכין כאשר יתקנו אותן. (טעמי המנהגים בשם מסורת הברית)
שאלה - מה הטעם שבעון ציצית בניו מתים כשהם קטנים.

תשובה - לפי שבציציית ניכר שיש לישראל דין בנים. על כן המבטל מצוה זו ימותו בניו! וכתב הרא"ש - שעושי ה' חוטין בכל כנף, ויש בהם חמשה קשרים שבוה גילת מספר אחד, וארבע פעמים 'אחד' [13] הוא מספר 'בן' [52], שבוה ניכר שיש לישראל דין בנים להשם יתברך.
ועוד - לפי שהציציית מספר אחד, ויש לה חשיבות ליהדות שלה, ויש עוד היכר באדם ליהדות ע"י הפאות, אך כל דבר אינו חזק אלא ע"פ שני עדים, ולכך צריך לעשות ההיכר בשתים. מיהו כל זה בגדולים, אבל קטנים אין להם לא פאות ולא ציצית, כי הקטנים מגדלים שער ראשם כולו, ולכן זה שאינו מקיים מצות ציצית שיש בהם היכר ליהדות, אז מתים בניו בעודם קטנים, שאין בהם עדיין היכר ליהדות לא מצד ציצית ולא מצד פאות. (כו יהודים)
ויש להתבונן, אם קרח ועתה חטאו, טף למה באים לענש זה. אלא לפי שחלקו על ציצית ומזוזה, ומסיק בפרק במה מדליקין (שבת לב:) ר' יהודה ור' מאיר, חד אמר פתים מתים בעון ציצית, וחד אמר בעון מזוזה כו'. וטעם לשניהם אחד הוא, לפי ששניהם פאו לזכרון. פי המזוזה להיות ה' לנגד עיניו תמיד בבואו ובציצית לזכרון המצוות, וכתב (הושע ו:ו) **ותשפח תורת אלהיך אשפת כנפי גם אני**, פי על ידי שתשפח תולדות המעשים הטובים, אשפח גם סתם תולדותיך. ועוד, ששהבנים ענף ממנו כציציית שהם ענף מן הגפן. (כלי יקר)

על כנפי בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. (טו לח)
שאלה - מה הטעם דכתיב ג' פעמים ציצית בפרשה. ועוד היה לו לומר **על כנפי בגדיהם לזרתם** בסיפא.
תשובה - לרמז לנו שמצות פתיל לבן של ציצית יהיה לזרתם, היינו לדורות עולם, ולא יתבטל לעולם, ושוב אה"כ **על ציצת הכנף פתיל תכלת** - זה אינו לדורותם כי בזמן הזה אין חזון ותכלת.

א"נ דמובא בכתבי הראי"ה - דכתיב ג' פעמים ציצית בפרשה, והוא גימטריא אלף ת"ת (היינו 1800) שהם העבדים שמשמשים לכל אחד מישראל לעתיד לבוא, **והוא פלא** דבגמרא אייתא (שבת לב:) קל הנהיר בציצית זוכה גימטריא לז' שני אלפים ושמונה מאות עבדים. (היינו 2800). וי"ל דלא חשיב בכתבי הראי"ה לא אלא מה שזכות הציציית גורם והוא אלף ות"ת דהוא גימטריא ג' פעמים ציצית, והאלף היתרים הם בלאו הכי לכל אחד מישראל דכתיב (דברים לב) **איכה ירדה אהד אלה, וזה מה שמצוה במסכת מועד קטן (טו:)** דדוד המלך היה מתאנח על מאתים דכתיב **איכה ירדה אהד אלה**, והגמרא בשבת כוללת את מצות ציצית בתוספת מה שכל אחד מישראל מקבל אלף עבדים וביחד אלפים ות"ת. (חתם סופר ע"ה ת)
על כנפי בגדיהם לזרתם הטעם דכתיב הכא **לזרתם** - דבא לרבות לימות המשיח שדלקא דעתך כיון דהתורה אמרה טעם המצוה **למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי** מאחר ללעתיך לבוא יבטל השכחה כדכתיב (ירמיה לא לב) **אתרי הדימים ההם נאם י-הנה נתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבה סד"א** דאין צריך למצות ציצית קמ"ל דגם השכחה לרוב ינהג. (טעמא דקרא)

והיה לכם לציציית וראיתם אתו וזכרתם את קל מצות י-הנה ועשיתם אתם ולא תתורו אתרי לבכם ואתרי עיניכם אשר אתם זנים אתריהם. (טו לט)
דרשו חז"ל ראה ציצית וזכור מצות תפילין. לכך כל הלכותיו בתיבת וזכרתם, ז' זיינין של שעטנז [שבעה אותיות צריכות לשלשה זיינין, ואלו הן: שעטנזיז גיץ. מנחות כט:] כ' כשר שנאמר (שמות יג ט) **למען תהיה תורת י-הנה בפיך** - מן המותר בפיך שבת קהל. ר' רצונות שחורות הלכה למשה מסיני מנחות לה. ת' תיתורא, מ' מעברתא, מ' מרובעות מנחות שם. **דבר אחר ז'** שבעה ראשיו של ימין המניח ג' ראשים ושל שמאל המניח ד' ראשים. כ' כרוכין בשיעור, ר' ת' תפירין בגידיו. מ' מוקפין בגדיו. ל' לבכם ואתרי עיניכם ר"ת **עול**, רמז למשולל (ברכות ד:ז) הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה יפנה, וישול ידיו, ויניח תפילין, ויקרא קריאת שמע, ויתפלל, וזו היא מלכות שמים שלמה. **אתרי לבכם ואתרי עיניכם** גימטריא וסרסוריים לעון (738), עינא ולבא תרי סרסורי עבירה ירושלמי (ברכות פ"א ה"ה). ל"ב חוטים ועשירים קשרים הרי ב"ן, שני פעמים הוי"ה, לרמז למאמר רז"ל (רי"ה ז:ז) **מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא פשלים צבור ואמר ה' ה' וזכרתם את ר"ת אלו תפילין.** (רבינו אפרים)

סגולה להיניצל מהרהור עבירה
כתב הבני יששכר - קיבלתי מן הצדיקים בהזדמן ח"ו אל האדם איזה הסתכלות בעבירה או בהרהור עבירה והיצר בוחר בקרבן, ינדור לצדקה דבר מה וינצל ויחליש כח היצר. (אגרא דפרקא אות קד)
שקולה מצות ציצית נגד כל מצות שבתורה (דברים כה). וזוהי פתח תקוה להשלמת רמ"ה איברי וס"ה גידי נפשו רוחו ונשמתו, מאחר שאין אנחנו יכולים לקיים התרי"ג מצוות, כשאנו מקיימים מצות ציצית, חשוב כאלו קיימנו התרי"ג מצוות. אבל צריך לכוון כן בפרוש. (פלא יועץ)

אני י-הנה א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני י-הנה א-להיכם. (טו מא)
שאלה - מה הטעם דכתיב ברישא **אני י-הנה א-להיכם** ובסיפא **אני י-הנה א-להיכם**, והוא בכפל.
תשובה - לפי שהציציית כשני עדים, שנים מלפניו ושנים לאחוריו, והקב"ה מעיד עליו בעוה"ז ובעוה"ב, והמבזה ציצית שאין לו, בניו ובנותיו מתים (שבת לב:) שנאמר (ירמיה ב לד) **אני כנפניך נמצאו דם נפשות אביונים קשים בכל עת יהיו בגדיך לבנים** (קהלת ט ח) בגימטריא הן ציצית לבגדיך. (ר' אפרים) א"ל לומר (ישעיה מ ד) **גם ראשון ואני אתרון, כימי צאתך מארץ מצרים אצאני ונפלאות מה שהיה הוא שיהיה** (קהלת א ט), כמו שמששה ואהרן במצרים כן מלך המשיח ואלהיו, ועלו מושעים בהר ציון. (עבדיה א כא) וכל שאין לו ציצית בבגדו עובר בתמשה עשה. פרש"י - ועשו ונתנו והיה וראיתם גדילים תעשה לך (מנחות מד.) ואם יש לו כאילו קיים ה' חומשים, לכך רמז על ה' של א-להיכם. (הרוקח)
כתב השו"ע - מחזיר שתי ציציות לפניו ושתיים לאחוריו, כדי שיהא מסובב במצוות. (שו"ע או"ח ח ד) כדכתיב (תהלים לד) **הנה מלאך י-הנה סביב ליראיו ויתלצם**. הם המצוות השלושים מאתו יתברך. (לבוש) ובמדרש **פל עצמותי תאמנה י-הנה מי כמוך** (תהלים לה) אמר דוד, מאחרי ומלפני השלכתי שני כנפים של טלית כשאני עומד בתפלה. (ילקוט"ש תהלים תשכ"א) (הגר"א)

אני י-הנה א-להיכם - מתחיל באני ומסיים באני, לרמז שהוא אחד בשני עולמות, אם עושין המצוות בזה העולם, אני פורע להם לעולם הבא. **ששים וארבע תיבות בפרשת ציצית** - כלומר אם תקיימו פרשת ציצית, הרי אתם כמלאכים שיש להם ששים וארבע פנים. (שפת כהן)
דכתיב (חזקאל א ו) **וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם**. פרש"י - לפרצוף האדם לבדה היו ארבעה פנים וכן לאריה ולנשר ולשור הרי שש עשרה לחיה וכן לכל חיה והיה וארבע כנפים לכל אחד מן הפנים הרי ששים וארבע כנפים לחיה.

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לע"נ הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת